

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Teze diplomové práce

**Porovnání soustavy daní v České republice
a na Slovensku**

Vypracoval: Bc. Štěpánka Kameníková

Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

České Budějovice

2023

Klíčová slova: Daňový systém, Česká republika, Slovensko, daňové zatížení, daňové ukazatele

Anotace: Diplomová práce se zaměřuje na porovnání daňových soustav České republiky a Slovenska. Porovnání daňových systémů nejdříve probíhá na základě popisu českých a slovenských daní, kde jsou zahrnuty například rozdíly v sazbách či dalších parametrech a v odvodech na sociální a zdravotní pojištění. Dále porovnání probíhá na základě vybraných daňových ukazatelů, těmito ukazateli jsou implicitní daňové sazby na spotřebu, práci a kapitál, efektivní daňové sazby, daňový mix, daňová kvóta a ukazatel hrubého domácího produktu na obyvatele v paritě kupní síly. Pro porovnání bylo vybráno období od roku 2017 do roku 2020. Hodnoty těchto ukazatelů byly získány z internetových statistických databází. Vyhodnocením vybraných ukazatelů bylo zjištěno, že daňové zatížení v České republice je vyšší než na Slovensku, přestože ukazatel daňové kvóty sděluje opak. Lze konstatovat, že k hodnocení daňové zátěže je vhodné používat více ukazatelů.

Úvod a přehled literatury

Tato diplomová práce je zaměřená na porovnání daňového systému České republiky a Slovenska. Díky tomu, že Česká republika a Slovensko bývaly kdysi stejným státem, mají i dnes několik společných znaků v oblasti zdanění. Proto Česká republika a Slovensko byly vybrány jako vhodné země pro vzájemnou komparaci.

Komparace daňových systémů obou zemí byla provedena na základě vybraných ukazatelů daňového zatížení. Těmito ukazateli jsou implicitní daňové sazby na spotřebu, práci a kapitál, efektivní daňové sazby, daňový mix, daňová kvóta a ukazatel hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele v paritě kupní síly (PPS).

Na začátku práce se věnuji popisu daňového systému České republiky, v další kapitole pak popisují daňový systém Slovenska. V následující kapitole jsou popsány jednotlivé ukazatele, které jsou použity pro komparaci již zmíněných daňových systémů.

V praktické části je pak popsána metodika výpočtů zmíněných ukazatelů. Následně byly porovnány ukazatele, jejichž hodnoty byly získány pomocí internetových statistických databází. S ohledem na stanovený cíl a způsob jeho plnění byla použita především metoda deskripce získaných dat a jejich následné vyhodnocení.

Cíl práce

Cílem této diplomové práce je na základě vybraných ukazatelů porovnat daňové soustavy České republiky a Slovenska

Metodika

Pro porovnání byly vybrány ukazatele implicitních daňových sazeb na spotřebu, práci a kapitál, efektivní sazby daně, daňový mix, daňovou kvótu a ukazatel HDP na obyvatele v PPS, tento ukazatel je doplňkovým ukazatelem pro porovnání životní úrovně obyvatel. Byl použit pro vyhodnocení ukazatelů zdanění v širších souvislostech.

V praktické části je nejdříve vysvětlena metodika výpočtů jednotlivých ukazatelů vybraných pro porovnání daňových soustav. V další části jsou pak jednotlivé ukazatele porovnány a popsány.

Tato práce vychází především ze získávání dat a jejich následné deskripce a vyhodnocení ve vymezeném období 2017-2020. Data pro porovnání byla získána z databáze Eurostatu, OECD (= Organisation for Economic Co-operation and Development) a dokumentu Taxation trends in European Union zveřejňovaným Evropskou komisí Taxation trends in the European Union. Pro porovnání ukazatelů byly použity roky 2017 až 2021, pokud byla tato data pro tyto roky již dostupná.

Výsledky

Implicitní daňová sazba na spotřebu

Tabulka 1 Implicitní daňová sazba na spotřebu v letech 2017 až 2020

	2017	2018	2019	2020
Česká republika	20,5	20	20,1	20,3
Slovensko	17,2	17,2	17,3	17

Zdroj: European Commission (2022), vlastní zpracování

Implicitní daňová sazba na práci

Tabulka 2 Implicitní daňová sazba na spotřebu v letech 2017 až 2020

	2017	2018	2019	2020
Česká republika	39,5	40	40,2	40,4
Slovensko	36,9	37	37,2	37

Zdroj: European Commission (2022), vlastní zpracování

Implicitní daňová sazba na kapitál

Tabulka 3 Implicitní daňová sazba na kapitál v letech 2017 až 2020

	2017	2018	2019	2020
Česká republika	18,6	19,6	19,1	17,2
Slovensko	14,5	14,2	14	15,2

Zdroj: European Commission (2022), vlastní zpracování

Efektivní daňová sazba ve vybraných státech

Dopředu hledící mikro pohled

- Složená efektivní průměrná sazba daně

Tabulka 4 Složená efektivní průměrná sazba daně

	2017	2018	2019	2020	2021
Česká republika	17,9%	17,9%	17,9%	18,3%	18,3%
Slovensko	19,3%	19,3%	19,3%	19,3%	19,3%

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

- Složená efektivní mezní sazba daně

Tabulka 5 Složená efektivní mezní sazba dan

	2017	2018	2019	2020	2021
Česká republika	10,3%	10,3%	10,3%	13,1%	13,1%
Slovensko	8,6%	8,6%	8,6%	8,6%	8,6%

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

Zpětně hledící makro pohled

- Podíl korporátní daně na HDP

Tabulka 6 Podíl korporátní daně na HDP

	2017	2018	2019	2020
Česká republika	3,7%	3,6%	3,5%	3,3%
Slovensko	3,5%	3,3%	3,1%	3,0%

Zdroj: Revenue Statistics 2022, vlastní zpracování

- Podíl korporátní daně na celkových daňových výnosech

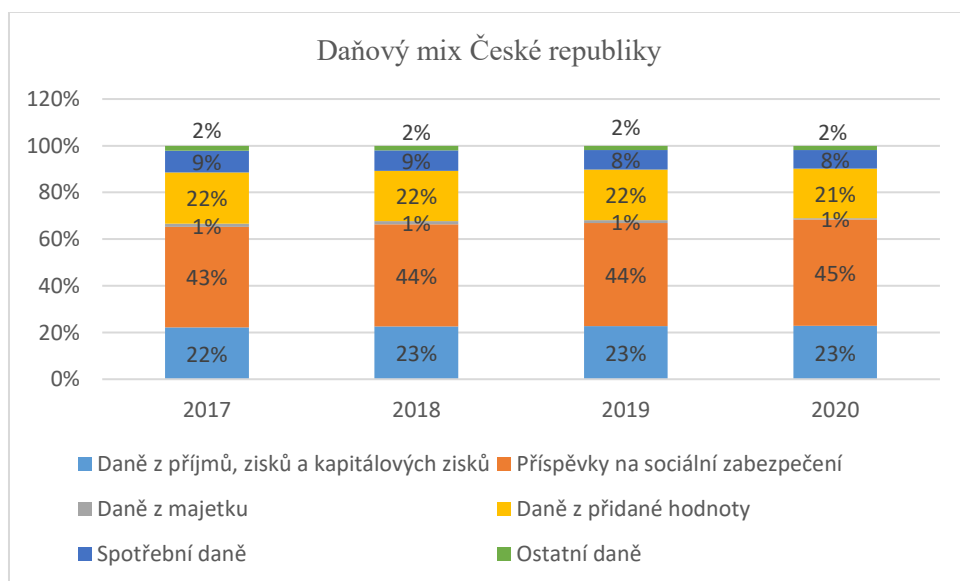
Tabulka 7 Podíl korporátní daně na celkových daňových výnosech

	2017	2018	2019	2020
Česká republika	10,7%	10,4%	10,1%	9,4%
Slovensko	10,1%	9,6%	8,9%	8,6%

Zdroj: Revenue Statistics (2022), vlastní zpracování

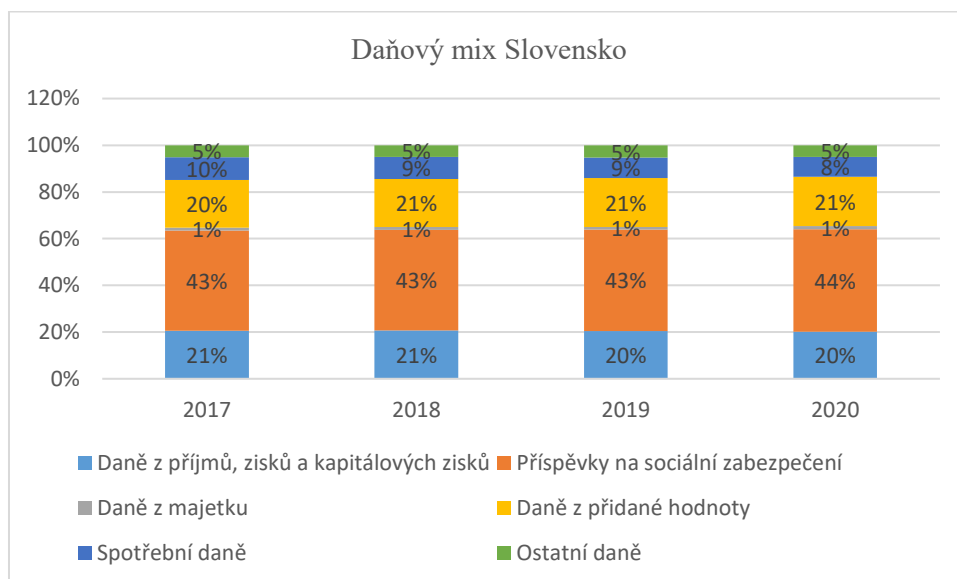
Daňový mix

Obrázek 1 Daňový mix České republiky za roky 2017 až 2020

Zdroj: Revenue Statistics (2022), vlastní zpracování

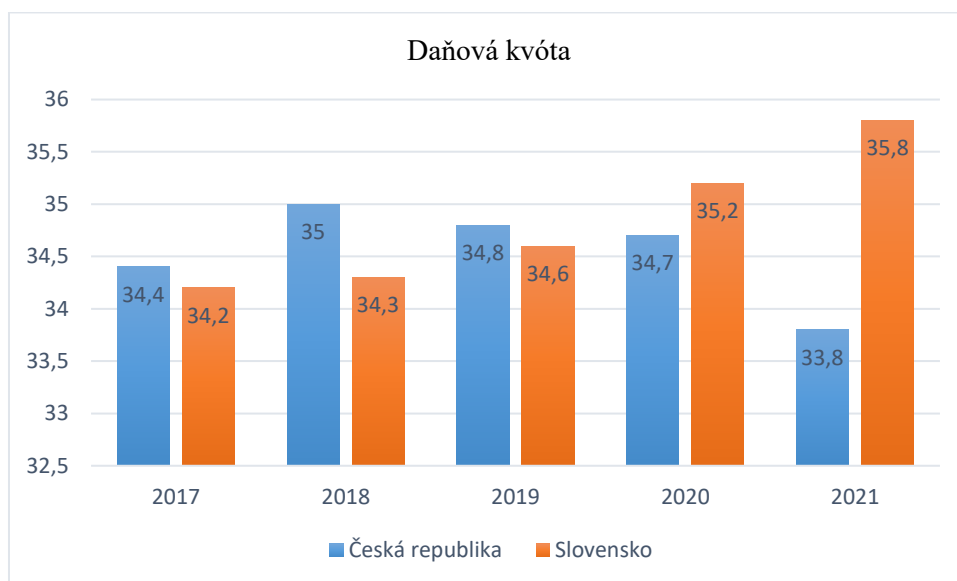
Obrázek 2 Daňový mix Slovenska za roky 2017 až 2020

Zdroj: Revenue Statistics (2022), vlastní zpracování

Daňová kvóta

Obrázek 3 Srovnání daňových kvót České republiky a Slovenska

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

HDP na obyvatele v PPS

Tabulka 8 Hodnoty ukazatele HDP na obyvatele v PPS za roky 2017 až 2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Česká republika	91	92	93	93	92
Slovensko	71	70	71	72	69

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Závěr

Tématem této diplomové práce bylo porovnání daňových soustav České republiky a Slovenska. Cílem této práce bylo nalezení podobných prvků v jejich daňových soustavách a porovnání ukazatelů, které slouží pro porovnání daňového zatížení v obou státech.

Teoretická část nejdříve popisuje daňové soustavy České republiky a Slovenska, kde jsou popsány daně přímé, daně nepřímé a ostatní daňové příjmy, kam se řadí příspěvky na sociální pojištění. V další kapitole jsou pak popsány jednotlivé ukazatele, které byly použity pro porovnání vybraných daňových soustav. Mezi tyto ukazatele patřily implicitní daňové sazby na spotřebu, práci a kapitál, efektivní daňové sazby, daňový mix, daňová kvóta a HDP na obyvatele v PPS.

Praktická část se pak soustředila nejdříve na popis metodiky výpočtu jednotlivých ukazatelů, které jsou vyjmenovány výše, a v následujících kapitolách už došlo k samotnému porovnání. Tato práce byla zaměřena spíše na získávání dat z internetových databází a jejich následné deskripci.

Implicitní sazba daně na spotřebu se pohybovala v daném časovém horizontu v průměru na úrovni 20 % v České republice a 17 % na Slovensku. To znamená vyšší daňové zatížení spotřeby v České republice.

Implicitní sazba daně na práci se v České republice pohybovala na úrovni 40 %, zatímco na Slovensku okolo 37 %. Výše této sazby negativně ovlivňuje daňové zatížení České republiky, protože tak představuje zemi s vyšším zdaněním práce než na Slovensku.

Implicitní sazba daně na kapitál je v České republice vyšší než na Slovensku. Do roku 2020 byla implicitní daňová sazba na kapitál v České republice přibližně na úrovni 19 %, pak ale v roce 2020 klesla na úroveň 17 %. Tento pokles mohl být způsoben vlivem koronaviru a kroky, kterými vláda reagovala na vlnu koronavirové krize a snahu o oživení ekonomiky. Na Slovensku se naopak v roce 2020 zvýšila na 15 %, do roku 2020 se tato sazba pohybovala okolo 14 %. Daňové zatížení kapitálu je v České republice vyšší než na Slovensku.

Efektivní sazba daně byla vyjádřena pomocí dopředu hledícího mikro pohledu a zpětně hledícího makro pohledu. Dopředu hledící mikro pohled se skládá z efektivní průměrné sazby daně, která v České republice dosahuje 18,3 % a na Slovensku stabilně 19,3 % a efektivní mezní sazby daně, která dosahuje v České republice velikosti 13,1 % a na Slovensku 8,6 %.

Zpětně hledící makro pohled se skládá z dvou ukazatelů, a to z podílu korporátní daně na HDP a z podílu korporátní daně na celkových daňových výnosech. Podíl korporátní daně na HDP vykazuje klesající trend a hodnoty se pohybují okolo 3,3 % v České republice a stejně tak na Slovensku s rozdílem, že se hodnoty pohybují okolo 3 %. Podíl korporátní daně na celkových daňových příjmech také vykazuje klesající trend a hodnoty v České republice se pohybují okolo 9,4 % a na Slovensku okolo 8,6 %.

Z obou metod vychází, že daňové zatížení České republiky je vyšší než na Slovensku.

Z daňového mixu obou zemí vychází závěr, že složení jednotlivých daní na celkových daňových výnosech je pro obě země podobné. Obě země vybírají největší část svých příjmů z příspěvků na sociální pojištění, pak z daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Daňová kvóta začala od roku 2020 v České republice klesat. Tento pokles může být dán tím, že se začaly projevovat dopady koronavirové krize. U daňové kvóty na Slovensku lze pozorovat rostoucí trend.

Podle hodnot ukazatele HDP na obyvatele v PPS lze soudit, že úroveň blahobytu a životní úrovně je také vyšší v České republice než na Slovensku.

Z porovnání jednotlivých ukazatelů jsem dospěla k závěrům, že dochází podle většiny ukazatelů k vyššímu daňovému zatížení v České republice než na Slovensku, přestože je daňová kvóta v České republice v roce 2020 a 2021 nižší. I přestože daňové zatížení je v České republice vyšší, je zde vyšší i úroveň blahobytu než na Slovensku.

Seznam použité literatury

- Bušovská, M. Š. (2014). Convergence of tax burden, tax revenues and implicit tax rates in the European Union member states. Načteno z Ekonomický časopis: <https://www.sav.sk/journals/uploads/0620141104%2014%20Busovska+RS.pdf>
- European Commission. (2022). Taxation trends in the European Union : data for the EU Member States, Iceland, Norway : 2022 edition. Načteno z Publications Office of the European Union: <https://data.europa.eu/doi/10.2778/417176>
- Feher, A., Condea, B. V., & Harangus, D. (2019). Impact of harmonization on the implicit tax rate of consumption. Načteno z Prague Economic Papers: <https://ideas.repec.org/a/prg/jnlpep/v2019y2019i4id705p449-464.html>
- Finančné riaditeľstvo SR. (nedatováno). Finančná správa Slovenská republika . Načteno z <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane>
- Ilter, C. (2017). WHAT ECONOMIC AND SOCIAL FACTORS AFFECT GDP PER CAPITA? A STUDY ON 40 COUNTRIES. Načteno z California State University Dominguez Hills, USA: https://www.researchgate.net/profile/Cenap-Ilter/publication/324228513_WHAT_ECONOMIC_AND_SOCIAL_FACTORS_AFFECT_GDP_PER_CAPITA_A_STUDY_ON_40_COUNTRIES/links/5accdaee0f7e9b1896544385/WHAT-ECONOMIC-AND-SOCIAL-FACTORS-AFFECT-GDP-PER-CAPITA-A-STUDY-ON-40-COUNT
- Kolektiv autorů. (2022). DAŇOVÉ ZÁKONY 2022 SR XXL ProFi. Bratislava: DonauMedia.
- Kubátová, K. (2018). Daňová teorie a politika . Praha : Wolters Kluwer ČR .
- Kukalová, G., Moravec, L., Ječmínek, J., & Martásková, B. (Červen 2018). Financial Crisis Influence on Tax Mix Changes. Načteno z European Financial Systems 2018: https://is.muni.cz/do/econ/soubory/sborniky/2018/Proceedings_finalni_verze_September_3.pdf#page=355
- Macek, R. (2014). The impact of taxation on economic growth: Case study of OECD countries. Načteno z Review of economic perspectives: <https://sciendoc.com/downloadpdf/journals/revecp/14/4/article-p309.pdf>
- Marková, H. (2022). Daňové zákony 2022: úplná znění platná k 1. 1. Praha: Grada Publishing .
- Marval, J. (Červen 2006). Daňová kvóta v ČR . Načteno z <https://is.muni.cz/do/econ/soubory/oddeleni/centrum/papers/wp2006-03.pdf>
- Morávková, J. (2015). Český finanční a účetní časopis. Načteno z Efektivní sazba korporátní daně : <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2015/04/05.pdf>
- Nerudová, D. (2014). Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. Praha: ASPI.
- Nicodeme, G. (2001). Computing effective corporate tax rates: comparisons and results. Načteno z <https://mpira.ub.uni-muenchen.de/id/eprint/3808>
- Organisation for economic co-operation and development . (2022). Načteno z OECD.stat: https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=CTS_ETR
- Pavlíková, M. (2011). DAŇOVÝ SYSTÉM A DAŇOVÝ MIX V ČESKÉ REPUBLICE. Načteno z <https://aak.slu.cz/pdfs/aak/2011/04/14.pdf>
- Revenue Statistics. (2019). Načteno z CONSUMPTION TAX REVENUES UNDER COVID-19: LESSONS FROM THE 2008 GLOBAL: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/data/oecd-tax-statistics_tax-data-en
- Revenue Statistics. (2022). Načteno z THE IMPACT OF COVID-19 ON OECD TAX REVENUES: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/data/oecd-tax-statistics_tax-data-en

- Szarowská, I. (2011). Littera Scripta. Načteno z Metody a sazby používané ke komparaci: https://www.littera-scripta.com/wp-content/uploads/2019/05/1_PDFsam_1_PDFsam_15_PDFsam_13_PDFsam_19_PDFsam_9_PDFsam_13_PDFsam_11_PDFsam_9_PDFsam_23_PDFsam_LS_1_2011.pdf
- Široký, J. (2018). Daně v Evropské unii. Praha: Leges.
- Vančurová, A., & Zídková, H. (2022). Daňový systém ČR 2022. Praha: Wolters Kluwer.
- Vintrová, R. (2010). Interpretační omezení HDP a alternativní ukazatele . Načteno z https://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/working-paper/gf_wp0610.pdf
- Zákon č. 105/2004 Z. z. Zákon o spotřebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. (nedatováno). Načteno z zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-105>
- Zákon č. 106/2004 Z. z. Zákon o spotřebnej dani z tabakových výrobkov. (nedatováno). Načteno z Zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-106>
- Zákon č. 16/1993 Sb. Zákon České národní rady o dani silniční. (nedatováno). Načteno z zákony pro lidi : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-16>
- Zákon č. 461/2003 Z. z. Zákon o sociálnom poistení. (nedatováno). Načteno z zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-461>
- Zákon č. 530/2011 Z. z. Zákon o spotřebnej dani z alkoholických nápojov. (nedatováno). Načteno z zakonypreludi.sk: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2011-530>
- Zákon č. 580/2004 Z. z. Zákon o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (nedatováno). Načteno z zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-580>
- Zákon č. 609/2007 Z. z. Zákon o spotřebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotřebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov. (nedatováno). Načteno z zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2007-609>
- Zákon č. 98/2004 Z. z. Zákon o spotřebnej dani z minerálneho oleja. (nedatováno). Načteno z Zákony pre ľudí : <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-98>

Další bibliografické údaje

Type of thesis: master

Author: Štěpánka KAMENÍKOVÁ

Academic Year: 2022/2023

Department: Department of Accounting and Finance, Faculty of Economics, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic

Thesis supervisor: Ing. Jarmila Rybová Ph.D.

Number of pages: 54

Language of thesis: CZ

Title of Thesis: Comparison of the Tax in the Czech Republic and Slovakia

Annotation: The thesis focuses on comparing the tax systems of the Czech Republic and Slovakia. The comparison of tax systems first takes place on the basis of the description of Czech and Slovak taxes, where for example differences in rates or other parameters and social and health insurance contributions are included. Furthermore, the comparison is made on the basis of selected tax indicators, these indicators are implicit tax rates on consumption, labour and capital, effective tax rates, tax mix, tax quota and per capita gross domestic product in purchasing power parity. The period from 2017 to 2020 was selected for comparison. The values of these indicators were obtained from online statistical databases. An evaluation of the selected indicators found that the tax burden in the Czech Republic is higher than in Slovakia, even though the tax quota indicator communicates the opposite. It can be concluded that it is appropriate to use multiple indicators to assess the tax burden.

Key words: Tax system, Czech Republic, Slovakia, tax burden, tax indicators